

DECIZIE

15 decembrie 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Svetlana Filincova
Ala Cobăneanu
Galina Stratulat
Iurie Bejenaru
Mariana Pitic

examinând recursurile declarate de către Procuratura Generală, Ministerul Justiției și Stanislav Calășnicov, reprezentat de către avocatul Ion Grecu,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de către Stanislav Calășnicov împotriva Ministerului Justiției, intervenienți accesorii Procuratura Generală și Inspectoratul General al Poliției de Frontieră cu privire la repararea prejudiciului material și moral,

împotriva deciziei din 20 iulie 2021 a Curții de Apel Cahul, prin care au fost respinse apelurile declarate de către Ministerul Justiției și Procuratura Generală, a fost admis apelul declarat de către Stanislav Calășnicov, reprezentat de către avocatul Ion Grecu și a fost modificată hotărârea din 16 decembrie 2020 a Judecătoria Cahul, sediul central, iar în rest hotărârea a fost menținută,

constată:

La 12 aprilie 2018 Stanislav Calășnicov a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerul Justiției și Ministerul Finanțelor, intervenient accesoriu Procuratura Generală cu privire la repararea prejudiciului material și moral.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că, la 20 iunie 2014, prin ordonanța procurorului în Secția conducere a urmăririi penale în organele centrale ale MAI și SV, Gheorghe Ciobanu a fost pus sub învinuire, fiindu-i incriminată săvârșirea infracțiunii prevăzută de art. 327 alin. (1) din Codul penal.

A menționat că, din ordonanța enunțată rezultă că, în rezultatele anchetei de serviciu efectuată de către Departamentul poliției de frontieră, precum și în cadrul urmăririi penale au fost acumulate probe suficiente, care dovedesc cu certitudine că, la 09 februarie 2014 în zona de frontieră a SPF Cahul a avut loc o vânătoare ilegală, fapt care a fost „de facto” relevat în aceeași zi de către șeful adjunct al SPF Cahul, maior Stanislav Calășnicov, însă ultimul nu a perfectat careva acte de constatare. Astfel, maiorul Stanislav Calășnicov, abuzând de situația de serviciu și pentru a se menține în funcție, a comunicat informație falsă șefului Direcției regionale SUD a Poliției de Frontieră, Victor Grosu, referitor la situația reală în zona de frontieră cu România și nu a înștiințat sau sesizat organul de urmărire penală despre infracțiunea

pe segmentul de frontieră care se afla în supravegherea sa.

A susținut că, la 27 iunie 2014 a fost informat despre finalizarea urmăririi penale, fiindu-i aduse la cunoștință materialele cauzei, iar după ce a luat cunoștință de aceste materiale. a înaintat cerere cu privire la scoaterea sa de sub urmărire penală, or, în acțiunile sale nu persistau elementele infracțiunii prevăzute de art. 327 alin.(1) din Codul penal, de care era învinuit.

A afirmat că, la 05 septembrie 2016, prin ordinul șefului interimar al Departamentului Poliției de Frontieră al MAI, Erhan Ianoș, a fost suspendat din funcția de șef adjunct al SPF Cahul, prin ce a fost privat de dreptul la muncă.

A notat că, în cadrul judecării cauzei penale a pledat pentru nevinovăția sa, însă prin sentința din 18 noiembrie 2016 a Judecătoriei Cahul a fost recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 327 alin. (1) din Codul penal, cu aplicarea art. 10 din Codul penal, i-a fost stabilită pedeapsa sub formă de amendă în mărime de 400 unități convenționale, ceea ce constituie 8000 de lei, cu privarea de dreptul de a exercita activitate în domeniul organelor interne pe un termen de trei ani.

A subliniat că, ulterior, a declarat apel împotriva sentinței primei instanțe, iar prin decizia din 18 aprilie 2017 a Curții de Apel Cahul a fost respins ca nefondat apelul declarat de procurorul în Procuratura raionului Cahul, Mihail Cara, a fost admis apelul declarat de către el, a fost casată total sentința primei instanțe și a fost pronunțată o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care a fost achitat de săvârșirea infracțiunii prevăzută de art. 327 alin. (1) din Codul penal, din motivul că, fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii.

A declarat că, nefiind de acord cu decizia instanței de apel, procurorul Vitali Cebotari a declarat recurs, iar prin decizia din 10 octombrie 2017 a Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție a fost respins ca inadmisibil recursul ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Cahul, Vitali Cebotarie, împotriva deciziei instanței de apel, cu menținerea hotărârii atacate.

A invocat că, în urma celor relatate, i-a fost cauzată o pagubă morală imensă, pierzându-și speranța de viitor, de viață, speranța de a-și continua cariera. Mai mult decât atât, pe parcursul unei perioade îndelungate a rămas fără surse de existență, fiind suspendat din funcție, din cauza dosarului penal fabricat în privința sa.

A mai invocat că, în urma acțiunilor organului de urmărire penală și ale instanțelor de judecată, i-a fost cauzată o pagubă morală, pe care o estimează la 200000 de lei.

A considerat că, este îndreptățit să solicite și repararea prejudiciului material, care este format din salariul neachitat pe toată perioada suspendării în sumă de 76652,84 de lei.

A solicitat încasarea de la pârât a salariului pentru absența forțată de la muncă în sumă de 76652,84 de lei, a compensației legate de neachitarea în termen a salariului restant, a sumei de 200000 de lei, cu titlu de prejudiciu moral și a cheltuielilor de judecată ce le va suporta la examinarea prezentei cauze.

Prin hotărârea din 16 decembrie 2020 a Judecătoriei Cahul, sediul central, a fost admisă parțial acțiunea depusă de către Stanislav Calășnicov și au fost încasate din bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul lui Stanislav Calășnicov suma de 70000 de lei, cu titlu de prejudiciu moral, salariul pentru absența

forțată de la lucru în mărime de 76652,84 de lei, compensația legată de neachitarea în termen a salariului în mărime de 9303 lei și cheltuielile de asistență juridică în sumă de 5000 de lei.

La 28 decembrie 2020 Stanislav Calășnicov, reprezentat de către avocatul Ion Grecu, a declarat apel nemotivat, iar la 26 martie 2021 a declarat apel motivat împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând admiterea acestuia, casarea hotărârii primei instanțe în partea pretenției cu privire la repararea prejudiciului moral și pronunțarea în această parte a unei noi hotărâri cu privire la admiterea integrală a acestei pretenții.

La 04 august 2020 Ministerul Justiției a declarat apel nemotivat, iar la 26 aprilie 2021 Ministerul Justiției a declarat apel împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând admiterea acestuia, casarea hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi hotărâri cu privire la respingerea integrală a acțiunii.

La 04 ianuarie 2021 Procuratura Generală a declarat apel nemotivat, iar la 29 aprilie 2021 a declarat apel motivat împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând admiterea acestuia, casarea hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi hotărâri cu privire la respingerea integrală a acțiunii.

Prin decizia din 20 iulie 2021 a Curții de Apel Cahul, au fost respinse apelurile declarate de către Ministerul Justiției și Procuratura Generală, a fost admis apelul declarat de către Stanislav Calășnicov, reprezentat de către avocatul Ion Grecu și a fost modificată hotărârea primei instanțe în partea cuantumului prejudiciului moral prin majorarea cuantumului prejudiciului moral încasat în beneficiul lui Stanislav Calășnicov de la 70000 de lei până la 100000 de lei, iar în rest hotărârea primei instanțe a fost menținută.

La 12 august 2021, prin intermediul oficiului poștal, Procuratura Generală a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi hotărâri cu privire la respingerea acțiunii.

În motivarea recursului a indicat că, decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe sunt ilegale, deoarece instanțele judecătorești eronat și neîntemeiat au dispus admiterea parțială a acțiunii.

A menționat că, acțiunile organelor de urmărire penală au fost întemeiate și legale, din care considerente pretențiile intimatului nu se încadrează în prevederile Legii nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998.

A susținut că, nu există nici un act procedural definitiv și irevocabil al judecătorului de instrucție, organului ierarhic superior, prin care s-a stabilit ca fiind ilegale acțiunile organului de urmărire penală sau ale procurorului (cerință prevăzută în art. 3 din Legea enunțată), de aceea consideră acțiunile organului de urmărire penală și ale procuraturii au fost în strictă conformitate cu prevederile legale.

A afirmat că, este important și necesar să se constate ilegalitatea actului procedural emis de către organul de drept.

A notat că, instanța de apel nu a luat în considerare faptul că, infracțiunea de care a fost învinuit Stanislav Calășnicov face parte din categoria celor mai puțin grave; nu s-a stabilit că în cadrul procesului penal au avut loc careva încălcări procesuale la urmărirea penală, în dosarul civil lipsind probe în acest sens; informația despre învinuirea lui Stanislav Calășnicov nu a fost adusă la cunoștință

societății și lipsesc careva probe în acest sens în dosarul civil; durata urmăririi penale a fost una rezonabilă, nefiind încălcată și lipsesc hotărârile instanței de judecată în acest sens, or, lipsesc plângeri din partea lui Stanislav Calășnicov cu privire la tergiversarea urmăririi penale; lipsesc careva probe, prin care să constate natura dreptului personal lezat; lipsesc care plângeri din partea lui Stanislav Calășnicov și avocatului acesteia cu privire la mersul urmăririi penale, acțiunile de urmărire penală la care au participat Stanislav Calășnicov și avocatul acestuia nefiind contestate; lipsesc suferințele fizice și psihice, nefiind anexate careva probe, expertize, documente, etc., lipsește faptul aflării nelegitime a persoanei în detenție sau sub măsură preventivă.

A declarat că, intimatul-reclamant nu a prezentat probe, ce ar demonstra că învinuirea adusă de către procuratură a fost subiectul unor articole de presă sau ar fi fost o știre cunoscută de întreaga societate.

Cu privire la suspendarea din funcție a intimatului-reclamant, a invocat că, nici organul de urmărire penală, nici procuratura și nici instanțele de judecată nu au dispus suspendarea din funcție a acestuia. Or, ordinul de suspendare a fost emis de către șeful Departamentului Poliției de Frontieră al MAI și intimatul-reclamant urma să înapoaze pretențiile împotriva acestei instituții.

A relevat că, instanțele judecătorești au calculat greșit perioada suspendării și, anume, în locul perioadei corecte de la 06 septembrie 2016 până la 18 aprilie 2017 au indicat greșit perioada 05 septembrie 2016 – 22 iunie 2017 și, respectiv, au calculat greșit salariul.

A invocat că, argumentul intimatului-reclamant precum că, a fost nevoit să suporte cheltuieli de asistență juridică în cadrul procesului penal este neîntemeiat, or, putea liber, fără impedimente, să beneficieze de asistență juridică garantată de stat.

A mai invocat că, conform procesului-verbal al ședinței de judecată a primei instanțe, reprezentantul intimatului-reclamant, avocatul Ion Grecu a declarat că, renunță la pretenția cu privire la încasarea compensației pentru neachitarea în termen a salariului restant (f. d. 146, vol. I), însă instanțele de judecată nu s-au expus asupra acestora.

A considerat drept greșită soluția instanțelor judecătorești cu privire la repararea prejudiciului moral, deoarece nu au fost constatate temeiurile, care ar acorda dreptul lui Stanislav Calășnicov la repararea prejudiciului conform prezentei Legi. Or, conform materialelor cauzei civile, în cadrul procesului penal nu s-au înregistrat acțiuni ilicite ale organului de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor de judecată pe cauza penală.

La 21 august 2021 Ministerul Justiției a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe și pronunțarea unei noi hotărâri cu privire la respingerea acțiunii.

În motivarea recursului a indicat că, decizia instanței de apel este neîntemeiată, deoarece instanța de apel, verificând legalitatea și temeinicia hotărârii primei instanțe, eronat a interpretat normele de drept material, care reglementează aprecierea probelor.

A menționat că, pentru angajarea răspunderii statului pentru prejudiciul cauzat prin erori judiciare și de urmărire penale, sunt necesare unele condiții speciale și, anume, existența faptei ca ilicite. Or, la materialele cauzei nu există nici un act emis de către judecătorul de instrucție sau de către instanța de judecată prin care acțiunile organelor de urmărire penală, ale procuraturii sau ale instanței de judecată ar fi fost declarate ilegale.

A susținut că, conform pct. 25 din Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 9 din 09 octombrie 2006 cu privire la aplicarea de către instanțele de judecată a legislației ce reglementează repararea prejudiciului moral, instanțele judecătorești, la determinarea mărimii compensației pentru prejudiciul moral, trebuie neapărat să ia în considerație atât aprecierea subiectivă privind gravitatea cauzării suferințelor psihice sau fizice părții vătămate, cât și datele obiective care certifică acest fapt. Obligația de a dovedi faptul pricinuirii prejudiciului moral (suferințelor psihice sau fizice suportate) o exercită partea vătămată, de aceea în cererea despre compensarea prejudiciului moral aceasta trebuie să indice de către cine, în ce circumstanțe și în baza căror acțiuni (inațiuni) i-au fost cauzate suferințe morale (psihice) sau fizice, prin ce se manifestă acestea.

A afirmat că, la caz, în privința intimatului nu a fost aplicată nicio măsură procesuală de constrângere, acesta s-a aflat în libertate, fiind alături de familie, iar prin sentința din 18 noiembrie 2016 a Judecătoriei Cahul a fost condamnat la o pedeapsă sub formă de amendă penală.

A relevat că, nu a fost demonstrat că, intimatul-reclamantul a pierdut careva beneficii ca urmare a tragerii la răspundere penală.

A declarat că, în situația din speță intimatul nu a probat faptul că, informația privind învinuirea sa a avut o rezonanță în societate, a fost discutată activ de către societate și a avut un impact negativ asupra sa sau asupra poziției sale sociale.

A specificat că, aplicarea unei pedepse complimentare nu justifică acordarea prejudiciului moral în sumă de 100000 de lei. În numeroase hotărâri pronunțate de Curtea Europeană a Drepturilor Omului reclamanții primesc o satisfacție echitabilă pentru prejudiciul moral, prin pronunțarea unei hotărâri care constată încălcarea dreptului invocat.

A menționat că, conform deciziei din 18 aprilie 2017 a Curții de Apel Cahul, intimatul-reclamant a fost achitat de săvârșirea infracțiunii prevăzută de art. 327 alin. (1) din Codul penal, deoarece fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii, decizia în cauză fiind susceptibilă de a fi pusă în executare din momentul adoptării. Astfel, intimatul-reclamant era în drept de a solicita reîncadrarea în funcție începând cu 19 aprilie 2017, însă în mod inexplicabil acesta nu a solicitat executarea hotărârii judecătorești.

A invocat că, în speță, prima instanță nu a indicat faptul că, salariul achitat intimatului-reclamant de către Departamentul Poliției de Frontieră reprezintă sursa sa principală de venit, acesta fiind liber de a fi angajat în câmpul muncii pe perioada suspendării raportului de muncă cu angajatorul său (06 septembrie 2016-22 iunie 2017).

A mai invocat că, nu poate fi neglijat faptul că, raportul de muncă a fost suspendat începând cu 06 septembrie 2016 și nicidecum începând cu 05 septembrie

2016 așa cum a indicat prima instanță, iar numărul de zile absente fiind 508 și nu 509.

A susținut că, conform pct. 7 din Hotărârea Guvernului RM nr. 535 din 07 mai 2003 privind aprobarea Modulului de calculare și de plată a sumei de compensare a pierderii unei părți din salariu în legătură cu încălcarea termenelor de achitare a acestuia, salariul neprimit la timp din vina angajatului nu este supus indexării.

A afirmat că, la caz, intimatul a fost tras la răspundere penală, iar vina nu poate fi pusă pe seama angajatorului. În cele din urmă, sumele de compensare se achită din contul bugetului propriu al angajatorului (Departamentul Poliției de Frontieră), fapt reglementat expres în pct. 8 al Hotărârii Guvernului RM nominalizată.

A considerat că, neîntemeiat au fost compensate cheltuielile de asistență juridică.

A relatat că, prima instanță, încasând cheltuielile de asistență juridică, nu și-a justificat soluția în baza Recomandării privind cuantumul onorariilor avocaților și compensarea de către instanțele de judecată a cheltuielilor de asistență juridică, aprobată de către Consiliul Uniunii Avocaților din Republica Moldova prin decizia nr. 2 din 30 martie 2012. Or, intimatul-reclamant nu a prezentat decît bonul de plată a serviciilor de asistență juridică.

La 01 septembrie 2021 Stanislav Calășnicov, reprezentat de către avocatul Ion Grecu, a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel în partea pretenției cu privire la repararea prejudiciului moral și emiterea în această parte a unei noi hotărâri cu privire la admiterea integrală a acestei pretenții.

În motivarea recursului a indicat că, nu este de acord cu decizia instanței de apel, deoarece, judecând apelul, instanța de apel a făcut concluzii greșite referitor la majorarea cuantumului prejudiciului moral doar la 100000 de lei și, ca urmare, în această parte a aplicat eronat normele dreptului material.

A considerat că, instanța de apel a aplicat eronat legea, or, art. 2007 din Codul civil stipulează că, prejudiciul cauzat persoanei fizice prin condamnare ilegală, atragere ilegală la răspundere penală, aplicare ilegală a măsurii preventive sub forma arestului preventiv sau sub forma declarației scrise de a nu părăsi localitatea, prin aplicarea ilegală în calitate de sancțiune administrativă a arestului, muncii neremunerate în folosul comunității se repară de către stat integral, indiferent de vinovăția persoanelor de răspundere ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii sau ale instanțelor de judecată.

A menționat că, în cadrul examinării cauzei s-a dovedit cu certitudine că, prin acțiunile procurorului și prin sentința emisă de prima instanță, recurentului-reclamant i-a fost cauzată o imensă pagubă morală, în urma cărui fapt ultimul și-a pierdut speranța de viitor, de viață, speranța de a-și prelungi cariera, familia rămânând fără surse de întreținere datorită suspendării din serviciu. Datorită acțiunilor ilegale ale procurorului, care nu avea nici o probă în bănuiala rezonabilă a recurentului-reclamant, acesta a rămas în imaginația colegilor de serviciu, a locatarilor și a tovarășilor ca un infractor.

A susținut că, suferințele sus relatate și schimbarea în totalitate a vieții, nicidecum nu pot fi compensate cu echivalentul bănesc de doar 100000 de lei.

A afirmat că, în cererea de chemare în judecată a fost relatat cu lux de amănunte încălcările procesuale care au comise de către procuror.

A notat că, referitor la rezonata care a avut-o în societate informația despre învinuirea recurentului-reclamant, acest fapt nu lasă loc de interpretare atunci când a fost înaintată învinuirea și ulterior suspendat din serviciu a recurentului-reclamant care face parte dintr-un colectiv de aproximativ 800 de polițiști.

A specificat că, recurentului-reclamant i-a fost încălcat dreptul său prevăzut de art. 6 § 1 și 2 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, care impune statului de a evita înaintarea unei „acuzării penale” în lipsa oricărei bănuieli rezonabile (cauza F.R. versus Elveția, hotărârea din 28 iunie 2001, § 28-41, cauza Deweer versus Belgia, hotărârea din 27 februarie 1980, § 36-54, cauza Eckle versus Germania, hotărârea din 15 iulie 1982, § 71-95) și inclusiv care derivă din conținutul dreptului național, art. 1 CPP, care statuează clar că, procesul penal are ca scop protejarea persoanei, societății și statului de infracțiuni, precum și protejarea persoanei și societății de faptele ilegale ale persoanelor cu funcții de răspundere în activitatea lor legată de cercetarea infracțiunilor presupuse sau săvârșite, astfel ca orice persoană care a săvârșit o infracțiune să fie pedepsită potrivit vinovăției sale și nici o persoană nevinovată să nu fie trasă la răspundere penală și condamnată.

A declarat că, instanța de judecată trebuia să constate în mod obiectiv și complex gradul înalt al suferințelor psihice care au fost cauzate prin faptul atragerii vădit ilegale în cadrul unui proces penal, fapt care a fost și este o adevărată „peceată” pe destinul acestuia, de care cu greu se va putea debarasa în viitor. La caz, instanța de judecată nu a acordat atenția cuvenită acestor aspecte, extrem de importante, pentru justa soluționare a cauzei.

A invocat că, instanța de apel a subapreciat efectul ilegalităților descrise în speță asupra integrității psihice și echilibrului emoțional al recurentului-reclamant. Or, prin ilegalitățile descrise recurentului-reclamant i s-a creat un sentiment profund de umilire și anxietate, fiind lezată onoarea și demnitatea acestuia.

A mai invocat că, la caz, suma pretinsă de recurent-reclamant este suficientă pentru a oferi o satisfacție echitabilă părților. Or, CtEDO a atenționat de nenumărate ori asupra necesității compensării suficiente a prejudiciului moral cauzat, mai ales având în vedere cuantumul acestor despăgubiri acordate de CtEDO.

A relevat că, după cum rezultă din practica CtEDO în materie de reparare a prejudiciului moral cauzat, acesta urmează a fi un remediu efectiv și suficient pentru „stările de neliniște, de disconfort și de incertitudine” ce rezultă din aplicarea violenței fizice față de o persoană ori „a sentimentelor de neputință și de frustrare generate” (cauza Scordino contra Italiei (Nr. 3), § 42, cererea nr. 43662/98, CEDO 2000-IV).

Prin referința depusă la 07 octombrie 2021 Inspectoratul General al Poliției de Frontieră a lăsat recursurile declarate de către Procuratura Generală și Ministerul Justiției la discreția instanței de recurs.

Prin referința depusă la 08 octombrie 2021 Stanislav Calășnicov, reprezentat de către avocatul Ion Grecu, a solicitat declararea recursului depus de către Ministerul Justiției ca inadmisibil.

În conformitate cu art. 440 alin. (2) Codul de procedură civilă, completul din 3 judecători prin încheierea din 01 decembrie 2021 a considerat recursurile admisibile și a dispus examinarea fondului de un complet din 5 judecători.

În conformitate cu art. 444 Codul de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursurile întemeiate și care urmează a fi admise, cu casarea integrală a deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe și pronunțarea unei noi hotărâri cu privire la admiterea parțială a acțiunii din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, pronunțând o nouă hotărâre.

Conform art. 3 alin. (1) lit. a), b) și c) și (2) din Legea nr. 1545-XII din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, este reparabil prejudiciul material și moral cauzat persoanei fizice sau juridice în urma: reținerii ilegale, aplicării ilegale a măsurilor preventive sub formă de arest, de declarație de a nu părăsi localitatea sau țara, tragerii ilegale la răspundere penală; condamnării ilegale, confiscării ilegale a averii, supunerii ilegale la muncă neremunerată în folosul comunității; efectuării ilegale, în cazul urmăririi penale ori judecării cauzei penale, a percheziției, ridicării, punerii ilegale sub sechestru a averii, eliberării sau suspendării ilegale din lucru (funcție), precum și în urma altor acțiuni de procedură care limitează drepturile persoanelor fizice sau juridice.

Prejudiciul cauzat se repară integral, indiferent de culpa persoanelor cu funcție de răspundere din organele de urmărire penală, din procuratură și din instanțele judecătorești.

Conform art. 1405 alin. (1) din Codul civil (în redacția până la 01 martie 2019), prejudiciul cauzat persoanei fizice prin condamnare ilegală, atragere ilegală la răspundere penală, aplicare ilegală a măsurii preventive sub forma arestului preventiv sau sub forma declarației scrise de a nu părăsi localitatea, prin aplicarea ilegală în calitate de sancțiune administrativă a arestului, muncii neremunerate în folosul comunității se repară de către stat integral, indiferent de vinovăția persoanelor de răspundere ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii sau ale instanțelor de judecată.

În temeiul dispozițiilor legale citate se instituie obligația generală a statului de a repara persoanele fizice prejudiciul material și moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești.

Pe parcursul judecării cauzei s-a constatat că, la 20 iunie 2014, prin ordonanța procurorului în Secția conducere a urmăririi penale în organele centrale ale MAI și SV, Gheorghe Ciobanu, Stanislav Calășnicov a fost pus sub învinuire, fiindu-i incriminată săvârșirea infracțiunii prevăzută de art. 327 alin. (1) din Codul penal.

La 27 iunie 2014 apărătorul Elena Stănilă a înaintat în interesul lui Stanislav Calășnicov cerere cu privire la scoaterea acestuia de sub urmărire penală și clasarea procesului penal.

Prin ordonanța procurorului Secției conducere a urmăririi penale în organele centrale ale MAI și SV, Gheorghe Ciobanu din 27 iunie 2014, a fost respinsă cererea apărătorului Elena Stănilă în interesul lui Stanislav Calășnicov ca fiind neîntemeiată.

Ulterior, prin sentința din 18 noiembrie 2016 a Judecătorei Cahul, Stanislav Calășnicov a fost recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 327 alin. (1) din Codul penal, cu aplicarea art. 10 din Codul penal, i-a fost stabilită pedeapsa sub formă de amendă în mărime de 400 unități convenționale, ceea ce constituie 8000 de lei, cu privarea de dreptul de a exercita activitate în domeniul organelor interne pe un termen de trei ani.

Prin decizia din 18 aprilie 2017 a Curții de Apel Cahul a fost respins ca nefondat apelul declarat de către procurorul în Procuratura raionului Cahul, Mihail Cara, a fost admis apelul declarat de către Stanislav Calășnicov, a fost casată total sentința primei instanțe și a fost pronunțată o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care a fost achitat Stanislav Calășnicov de săvârșirea infracțiunii prevăzută de art. 327 alin. (1) din Codul penal, din motivul că, fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii.

Prin decizia din 10 octombrie 2017 a Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție a fost respins ca inadmisibil recursul ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Cahul, Vitali Cebotarie, împotriva deciziei instanței de apel, cu menținerea hotărârii atacate.

Prin urmare, instanța de recurs reține că, în speță, urmează a fi aplicate prevederile Legii nr. 1545-XII din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, iar argumentele recurentului-pârât și ale recurentului-intervenient accesoriu în acest sens se resping ca neîntemeiate.

Înaintând prezenta cerere de chemare în judecată, Stanislav Calășnicov a solicitat încasarea de la Ministerul Justiției a salariului pentru absența forțată de la lucru în sumă de 76652,84 de lei, a compensației legate de neachitarea în termen a salariului restant, a sumei de 200000 de lei, cu titlu de prejudiciu moral și a cheltuielilor de judecată ce le va suporta la examinarea prezentei cauze.

Prima instanță, fiind investită cu judecarea prezentei cauze, a ajuns la concluzia temeiniciei parțiale a acțiunii, încasând din bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul lui Stanislav Calășnicov suma de 70000 de lei, cu titlu de prejudiciu moral, salariul pentru absența forțată de la lucru în mărime de 76652,84 de lei, compensația legată de neachitarea în termen a salariului în mărime de 9303 lei și cheltuielile de asistență juridică în sumă de 5000 de lei.

Ulterior, instanța de apel, fiind investită cu judecarea apelurilor declarate de către Stanislav Calășnicov, reprezentat de către avocatul Ion Grecu, Ministerul Justiției și Procuratura Generală, a ajuns la concluzia netemeiniciei apelurilor declarate de către Ministerul Justiției și Procuratura Generală și temeiniciei apelului declarat de către Stanislav Calășnicov, reprezentat de către avocatul Ion Grecu, modificând hotărârea primei instanțe în partea cuantumului prejudiciului moral prin majorarea cuantumului prejudiciului moral încasat în beneficiul lui Stanislav Calășnicov de la 70000 de lei până la 100000 de lei, în rest menținând hotărârea primei instanțe.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții de Supreme de Justiție, analizând materialele anexate la dosar, în coraport cu legislația în vigoare ce guvernează raportul juridic litigios, a ajuns la concluzia că, soluțiile date de către instanța de apel și prima instanță sunt greșite.

Conform art. 7 lit. a) din Legea privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, în cazurile menționate la art. 3, persoanei fizice sau juridice i se compensează sau i se restituie salariul și alte venituri provenite din muncă, ce constituie sursa ei principală de existență, de care a fost privată în urma acțiunilor ilicite.

Conform art. 8 alin. (1) și (3) lit. a) din Legea menționată, quantumul sumelor de compensare a prejudiciului, prevăzute la art.7 lit. a), se calculează pornindu-se de la câștigul mediu lunar al persoanei fizice la momentul cauzării prejudiciului, cu aplicarea coeficientului de inflație. Pentru cuantificarea prejudiciului reparabil, câștigul mediu lunar se calculează persoanelor angajate prin contract de muncă - prin aplicarea modului de calculare a salariului mediu în conformitate cu legislația.

Actele cauzei denotă faptul că, la 05 septembrie 2016 Departamentul poliției de frontieră a emis ordinul nr. 998/ps, prin care a fost suspendat contractul individual de muncă cu Stanislav Calășnicov, șef adjunct al Sectorului poliției de frontieră „Cahul” al Direcției regionale Sud, de pe 06 septembrie 2016 (f. d. 84, vol. I).

La 22 iunie 2017, întru executarea deciziei din 18 aprilie 2017 a Colegiului penal al Curții de Apel Cahul, Departamentul poliției de frontieră a emis ordinul nr.750/ps, prin care Stanislav Calășnicov a fost reîncadrat în funcția enunțată, de pe 18 aprilie 2017 (f. d. 85, vol. I).

Conform certificatului nr. 177 din 28 noiembrie 2017, eliberat de către Direcția regională Sud a Inspectoratului General al Poliției de Frontieră, salariul lunar al lui Stanislav Calășnicov la momentul suspendării contractului individual de muncă constituia 7231,48 de lei (f. d. 81, vol. I).

Prin urmare, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că, prima instanță corect a concluzionat că, Stanislav Calășnicov are dreptul la salariu neachitat și legal a încasat din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul lui Stanislav Calășnicov salariul neachitat, însă greșit a indicat perioada 05 septembrie 2016-22 iunie 2017. Or, conform ordinului Departamentului poliției de frontieră nr. 998/ps din 05 septembrie 2016, contractul individual de muncă cu Stanislav Calășnicov a fost suspendat începând cu 06 septembrie 2016, respectiv, acestuia urmează să-i fie achitat salariul începând cu 06 septembrie 2016.

Conform calcului salariului pentru perioada absenței forțate de la lucru, anexat la materialele dosarului, salariul recurentului-reclamant pentru perioada enunțată constituie 76652,84 de lei (f. d. 82, 83, vol. I).

În contextul celor expuse, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a încasa din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul lui Stanislav Calășnicov salariul pentru perioada absenței forțate de la lucru în sumă de 76652,84 de lei.

Din materialele dosarului rezultă că, Stanislav Calășnicov, depunând prezenta cerere de chemare în judecată, a solicitat și încasarea de la Ministerul Justiției a compensației legate de neachitarea în termen a salariului restant, însă pe parcursul examinării cauzei, acesta nu a mai susținut această pretenție.

Prin urmare, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că, prima instanță greșit a încasat din bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul lui Stanislav Calășnicov compensația legată de neachitarea în termen a salariului în mărime de 9303 lei, soluție menținută de către instanța de apel.

Conform art. 11 alin. (1) din Legea privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, mărimea compensației pentru repararea prejudiciului moral se stabilește de instanța de judecată în modul prevăzut de prezenta lege. Mărimea concretă a compensației se determină luându-se în considerare gravitatea infracțiunii de a cărei săvârșire a fost învinuită persoana respectivă; caracterul și gravitatea încălcărilor procesuale comise la urmărirea penală și la examinarea cauzei penale în instanța de judecată; rezonanța pe care a avut-o în societate informația despre învinuirea persoanei; durata urmăririi penale, precum și durata examinării cauzei penale în instanța de judecată; natura dreptului personal lezat și locul lui în sistemul de valori al persoanei; suferințele fizice, caracterul și gradul suferințelor psihice; măsura în care compensația bănească poate atenua suferințele fizice și psihice cauzate; durata aflării nelegitime a persoanei în detenție.

Or, conform art. 1423 din Codul civil (în redacția pînă la 01 martie 2019), mărimea compensației pentru prejudiciul moral se determină de către instanța de judecată în funcție de caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice cauzate persoanei vătămate, de gradul de vinovăție al autorului prejudiciului, dacă vinovăția este o condiție a răspunderii, și de măsura în care această compensare poate aduce satisfacție persoanei vătămate. Caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice le apreciază instanța de judecată, luând în considerare circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul, precum și statutul social al persoanei vătămate.

Din materialele dosarului rezultă că, în privința lui Stanislav Calășnicov a fost începută o urmărire penală, a fost pus sub învinuire și interogat în calitate de învinuit și inculpat.

În speță, se reține că, prin intentarea cauzei penale, recunoașterea în calitate de învinuit și inculpat și prin emiterea sentinței de condamnare la 18 noiembrie 2016, care ulterior a fost casată, lui Stanislav Calășnicov i-au fost cauzate suferințe fizice și psihice, care s-au exprimat prin frustrări, incertitudini și neliniști.

Ținând cont de normele legale citate, precum și de circumstanțele cauzei, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție conchide că, instanțele judecătorești corect au ajuns la concluzia cu privire la repararea prejudiciului moral, însă având în vedere principiile compensării echitabile și rezonabile a prejudiciului moral, consideră că, cuantumurile compensației pentru prejudiciul moral încasată de către prima instanță și instanța de apel în mărime de 70000 de lei și 100000 de lei sunt exagerat de mare.

Or, prin sentința din 18 noiembrie 2016 a Judecătorei Cahul, Stanislav Calășnicov a fost recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 327 alin. (1) din Codul penal, cu aplicarea art. 10 din Codul penal, i-a fost stabilită pedeapsa sub formă de amendă în mărime de 400 unități convenționale, ceea ce constituie 8000 de lei, cu privarea de dreptul de a exercita activitate în domeniul organelor interne pe un termen de trei ani.

Mai mult, din materialele dosarului rezultă că, în cadrul urmăririi penale, în privința lui Stanislav Calășnicov nu au fost aplicate măsuri preventive.

Prin urmare, instanța de recurs consideră necesar de a încasa din bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul lui Stanislav Calășnicov suma de 40000 de lei, cu titlu de prejudiciu moral, sumă care poate fi considerată ca o compensare ce ar aduce satisfacție persoanei vătămate, la caz recurentului-reclamant, iar argumentele invocate de către recurenți în acest sens nu pot fi reținute, deoarece sunt neîntemeiate.

În conformitate cu art. 94 alin. (1) Codul de procedură civilă, instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cerere, părții care a avut câștig de cauză cheltuielile de judecată. Dacă acțiunea reclamantului a fost admisă parțial, acestuia i se compensează cheltuielile de judecată proporțional părții admise din pretenții, iar pârâtului – proporțional părții respinse din pretențiile reclamantului.

În conformitate cu art. 96 alin. (1) și (1¹) Codul de procedură civilă, instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să compenseze părții care a avut câștig de cauză cheltuielile ei de asistență juridică, în măsura în care acestea au fost reale, necesare și rezonabile. Cheltuielile menționate la alin. (1) se compensează părții care a avut câștig de cauză dacă aceasta a fost reprezentată în judecată de un avocat.

Prin mandatul nr. 1181869 din 11 aprilie 2018 avocatul Ion Grecu a fost împuternicit de către Stanislav Calășnicov să-i acorde asistență juridică în instanțele de judecată cu dreptul de a semna și depune cerere de chemare în judecată, de a ataca hotărârea judecătorească, etc. (f. d. 87, vol. I).

Conform bonului de plată din 11 aprilie 2018 Stanislav Calășnicov a achitat avocatului Ion Grecu suma de 5000 de lei pentru asistența juridică (f. d. 86, vol. I).

Analizând aportul avocatului Ion Grecu la soluționarea speței, timpul și munca depusă de avocat, rezultatul obținut, justificarea și ponderea mijloacelor de apărare utilizate în cauză și complexitatea cauzei, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a încasa de la bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul lui Stanislav Calășnicov cheltuielile de asistență juridică în sumă de 5000 de lei.

Astfel, din considerentele menționate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursurile, de a casa integral decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe și de a pronunța o nouă hotărâre, prin care acțiunea depusă de către Stanislav Calășnicov împotriva Ministerului Justiției, intervenienți accesorii Procuratura Generală și Inspectoratul General al Poliției de Frontieră cu privire la repararea prejudiciului material și moral de admis parțial, cu încasarea din bugetul de stat prin

intermediul Ministerului Justiției în beneficiul lui Stanislav Calășnicov a salariului pentru perioada absenței forțate de la lucru în sumă de 76652,84 de lei, a sumei de 40000 de lei, cu titlu de prejudiciu moral și a cheltuielilor de asistență juridică în sumă de 5000 de lei, iar în rest acțiunea de respins.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

decide:

Se admit recursurile declarate de către Procuratura Generală, Ministerul Justiției și Stanislav Calășnicov, reprezentat de către avocatul Ion Grecu.

Se casează integral decizia din 20 iulie 2021 a Curții de Apel Cahul și hotărârea din 16 decembrie 2020 a Judecătoriei Cahul, sediul central, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de către Stanislav Calășnicov împotriva Ministerului Justiției, intervenienți accesorii Procuratura Generală și Inspectoratul General al Poliției de Frontieră cu privire la repararea prejudiciului material și moral și se pronunță o nouă hotărâre, prin care:

Se admite parțial acțiunea depusă de către Stanislav Calășnicov împotriva Ministerului Justiției, intervenienți accesorii Procuratura Generală și Inspectoratul General al Poliției de Frontieră cu privire la repararea prejudiciului material și moral.

Se încasează din bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul lui Stanislav Calășnicov salariul pentru perioada absenței forțate de la lucru în sumă de 76652,84 (șaptezeci și șase mii șase sute cincizeci și doi lei optzeci și patru bani) de lei, suma de 40000 (patruzeci mii) de lei, cu titlu de prejudiciu moral și cheltuielilor de asistență juridică în sumă de 5000 (cinci mii) de lei.

În rest acțiunea se respinge.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Svetlana Filincova

judecătorii

Ala Cobăneanu

Galina Stratulat

Iurie Bejenaru

Mariana Pitic